

været medvirkende til at støtte Andelsbanken saa meget, som han mente at kunne, kan man ikke ramme, og Genrejsningstanken vil absolut faa vanskeligere Kaar, efter at denne Diskussion er ført.

Jeg sad i Gaar og hørte paa, at der i det høje Folketing bl. a. blev sagt, at Andels-sagen i sig selv er en god Bevægelse, men naar den kommer udenfor sine Eнемærker, viser det sig, at saa gaar det ikke længere. Nu maa jeg sige, at jeg synes ikke, Andelsbevægelsen er kommet udenfor sine Eнемærker ved at rejse en Bank, tværtimod. Vi har været stolte over at være med til at rejse den ene Andelsorganisation efter den anden, vi har lagt Krans paa Krans, og Toppen paa Kransekagen var og skulde være den danske Andelsbank. Og det forekommer mig, at det er en ganske naturlig og logisk Følge af Andelsbevægelsen. Hvorfor er Andelsbevægelsen fremkommet, hvorfor har vi rejst Andelsbevægelsen? Det har vi gjort for at modvirke Kapitalens Tryk, Kapitalens Overvægt og Kapitalens Udbytning. Det er med Andelsorganisationerne som med forskellige andre Organisationer, det er akkurat de samme Motiver, og naar disse Andelsorganisationer efterhaanden bliver mange og store, er det naturligt, at man selv vil finansiere dem, hvilket man selvfølgelig ogsaa sagtens kunde. At der her er sket Fejl og maaske ogsaa Misgreb, skal jeg ingenlunde nægte, men jeg skal i hvert Fald ikke paa nærværende Tidspunkt være med til at rette Bebrejdelser mod nogen eller kritisere de Fejl, der er begaaet. Enhver kan fejle, vi ved, at Tiderne har været vanskelige, og det er let at finde Undskyldninger for en Del af det, der er sket. Det er nu en Gang sket, og vi maa saa være enige om at tage Konsekvenserne af, hvad der er sket, være enige om, at vi i hvert Fald ikke vil have andre til at betale vor Gæld. Det siges ogsaa — i hvert Fald skrives det — Mand og Mand imellem, ogsaa ved enkelte Møder, at Andelsbevægelsen er ved at blive vissen i Toppen, og det er meget muligt, at Andelsbevægelsen kan være ved at blive vissen i Toppen visse Steder, men selv om det er Tilfældet, saa er Andelsbevægelsen i sig selv lige sund og lige god, og jeg tror, man tør haabe, at naar Sagen i sig selv er god, vil den skyde friske Rodskud. Vi ved jo, at selv om der er noget i Toppen, der skal skæres af, kan Træet alligevel vokse og undertiden udfolde en meget kraftigere og bredere Krone, end det kunde, da det havde den spidse Top. Thi det er vist netop det, der er i Vejen med Andelsbevægelsen, at Toppen er for spids, og derfor maa den visne.

Hermed sigter jeg naturligvis til det samme, som den ærede Ordfører for Venstre var inde paa, at det er forkert, at de samme Folk staar i Spidsen for mange af disse store Organisationer og maaske endogsaa har været med til gennem Andelsbanken at bevilge Laan til sig selv eller til deres Organisationer.

Der er en Ting, som jeg synes, Andelsbevægelsen kunde trænge til, og som jeg faar Lejlighed til her at omtale, da den ærede Ordfører for Venstre har fremdraget det. Den ærede Ordfører for Venstre sagde, at i visse Kredse er man tilbøjelig til at sige, at Andelsbevægelsen og Andelsbanken er en Gaardmandsinstitution eller saadant noget lignende. Men det er ikke rigtigt, sagde den ærede Ordfører, de $\frac{2}{3}$ af Andelshaverne er Husmænd, og derfor kan man ikke sige, at det er Gaardmændene, der bærer Ansvaret for dette her — om det ikke just var Ordene, dækker det i hvert Fald Mening. Om dette vil jeg til den ærede Ordfører sige, at det er naturligvis omtrent rigtigt, at $\frac{2}{3}$ af de danske Andelsbønder er Husmænd, men det er lige saa rigtigt, at Husmændene ikke har haft nogen nævneværdig Indflydelse, paa Hovedorganisationerne har de saa godt som slet ingen Indflydelse haft, de har ikke haft den Repræsentation, der kunde tilkomme dem. Nu er jeg temmelig sikker paa, at den ærede Ordfører vil gentage, hvad han sagde, og sige: Men vi har indenfor den danske Andelsbevægelse almindelig Valgret. Og det er rigtigt, det skal siges, vi har indenfor den danske Andelsbevægelse, i hvert Fald de allerfleste Steder, almindelig Valgret ude i Rodorganisationerne, om jeg saa maa sige, ude i de smaa lokale Organisationer. Det forekommer mig, at det bliver noget mere indviklet, at vi kommer noget langt bort fra den almindelige Valgret, naar vi kommer højere op, men ude i de smaa Rodorganisationer har man almindelig Valgret, og det er Husmændenes egen Skyld, naar de ikke er stærkere repræsenteret. Det, der er sket her, og navnlig den Udtalelse, som Ordføreren for Venstre fremkom med, maa dog og skulde gerne have den Følge, at Husmændene i større Udstrækning end hidtil gør deres Indflydelse gældende i de Organisationer, som de er Medlemmer af. Men selv om det nu er saadan, at Husmændene ikke har gjort deres Indflydelse saa stærkt gældende, som de kunde, vil jeg sige til den ærede Ordfører, at en klog Ledelse af en stor Organisation lægger det saaledes til Rette, at der saa vidt muligt kan blive taget Hensyn til alle Sider ved Valget af